

Tooneel van FLORA.

Vertonende :

Grondelijcke Redens-onderfoekingē,

vanden

HANDEL DER FLORISTEN.

Ghespeeld/ op de spzeucke van Anthonius de Guevara :

Een voorsichtrich eerlijck man; sal altijt meer ghedulden,
dan straffen.

T'samen gesteld; mits/ datter dagelijx :

Uyt haat : spruyt smaad.

Noch is hier by-gevoegt de Lijste van eenige *Tulpaen* vercocht aende meek-
biedende tot Alcmæer op den 15 Februarij 1637. Item 't Lof-dicht
van *Calliope*, over de Goddinne *FLORA*, &c.

AMSTERDAM,

Ghedrukt by Iooft Broerfz. Boeck-drucker inde Graefe-stræet/
inde Druckerpe / Anno 1637.

K Gun u Meeſter vander VVonde,
Dat u moye moeylijck boek
Niet verſmoor in duyſter hoek,
Maar in klaren druk veroude;
Dat verdiende lof en loon
U beklecht met Lauwer-Kroon,

Dat elck uwen yver prijſe,
Tot de konſt en Burger-ruſt,
Daar u nyver penne-luſt,
Schijnt een yder toe te wyſen.
Met beſtryen vande Nyt,
Die in anders ramp verblydt.

'K gun u vryheyt zoo veel jaren
Tot de Son ſal ſtille ſtaan,
En de Blomkens al vergaan,
Die u Penne gaet vermaren,
Met afmalingh van haer ſchoont'
Die de ſchrale Nijd verhoont.

Paciſerâ cingere.

Op het Toneel

van

F L O R A.

S O N N E T.

Y Soone van LATOON^e wilt haestigh nederdaelen
Van des PARNASSI kruyn, verlaet d'Achaïsche strand,
En comt doch inder haest hier in ons Nederland,
Om een vreed-lievend' hert na reden te betalen.

Die crachtelijck bewijst waer inde spotters dwalen,
En soo dit shoot gespuys met ernst en goet verstand
Seer deftigh, wijs en cloeck al t'saem doet tegenstand,
En sonder eenig' schroom berispt haer grove salen.

Waer blijft ghy Blom-Goddin dat ghy hem oock niet loont,
En met een Bloemen-crans syn jeughdigh Hooft becroont :
Want hy met grooten lust u lof heeft gaen nae-jaegen.

En in u schoon ghewas, Gods wijsheyt hy vertoont
En hoe het is vergiert van hem met schoont verschoont'
Daerom voor altijt strijt wilt d'eere-croon hem draghen.

C. S. Spreekt alst past.

En bevind daghelijck / dat de Druckerpen verbult worden met spot-gedichten tegen de Bloemisten; ende het schijnt ook dat de luyden haar tanden schier anders nergheens op en wetten/als om de zelfde op 'twinnighst uyt te schelden: met veel redenloose bladeren: toonende daer in/dat sy de natuurelycke reden te buyten gaen. Als den Philosoph Zenon te kennen gaf/doen hy een Jonghelinck soude vermanen: (die meer lust hadde om te spreecken/dan om te hoozen; soo seyde hy tot hem: ô Jonghelinck! weet, dat de nature ons heeft ghegheven twee ooren, ende maer een mond; op dat wy meer sullen hoorē, als spreken. Dat ook de oorsake is, datter hy na/geen teeghenspraak op de spot-gedichten der Floristen en is ghekomen. Hoe wel daer gheen sioffe toe en heeft ontbroken/ende ons daar toe ghenoch gepoort gebonden hebben, maer gedenckende 't seggen vanden Keyser Marcus Aurelius: Het is onmoogelijck (seydt hy) dat yemand wijs zy int sprecken, 't en zy, dat hy seer verdraghelijck zy in 't swijgen. Dat ons betwogen heeft/om de schenpers wat allcenigh inde windt te laten slaen; ende met haer eygen schadu rechten; te meer/ om dat den selven Marcus Aurelius seyde: Al word' den wijsen ghevraecht, soo antwoord hy naulijcks: Maer de gecken antwoorden sonder vraghen. Soo hebben wy 't met goede oogen ons langhe aengemerckt/ende met doobe ooren beluystert; hoe dat den eenen gebuur teghen den anderen heeft uytgebaren/tot der tijdt: dat de reden ons aengepoort heeft/ de penne met ghedweege regulen op het papier te sturen/niet/als partij/maar recht deurgaande: doch/ so onse koertse wendende/dat wy vertoonen/ dat den handel der Bloemisten so sottelijck niet en is/in haar selve/gelijck die wel hy de schemp-dichters afgebeeld is/ ende daarom geen oorsake geeft/dat den eenen Burger so spijtrigh tegen den ander sal uyt baren: maar dat den spot ende schemp meer onstaat van het geene den Ouden Cato zeyde: De benijders hebben nijdigheyd, over 't goed dat wy hebben. Om dan dit versoepelijcke quaad/te ontraden den geenen/die het soude mogen anhangen: hebben wy onse oog-wit gehad op een burgerlijke zeedighe stilheyd onder den anderen te houden: boesemende het oude spreekwoordeken:

Laat een yg'lijk met 't zijn begaan;
Soo mach u hart in vrede staan.

tegen de geene/die dagelijck zo veel papieren met spitse besmalingen verbullen: dat welke nimmermeer een sichtige zeedigheyd voort en bare.

F L O R A,

Over haar benijderen.

WEl hoe comt het dat men my
Nu af-schildert als een pry!
Wat hebik doch quaet ghe-
daan?
t Schijnt ick mach op d'aard
niet staan.

Waarom of men op my lold?
Waarom of men op my schrold?
Waarom of men my uyt-scheld?
Waarom of men my dus queld?
Isst niet uyt haat en nijd:
Datmen my aendoed dees spijt?
Ben ick niet van Godes handt,
Tot des Weerelts pronck gheplant?
Ben ick niet van Godt ghewracht?
Waarom of men my uyt-scheld?
Ben ick niet van Godt gheset?
Waarom achtmen my een slet?
t Schoonste dat mijn lof verciert:
Is her deur den mens' bestiert?
Ben ick slimmer, als t Iuweel:
Dat afmaalde de pinceel,
Van *Angelo*, of *Apel*?
Wat maeckt my dan sorten spel?
Wat let u, o mens' mijn pronck?
Wat schaad u myn schoon belonck?
Konde oyt wel's menschen breyn,
Yer besteecken; net sooreyn,
Als ick ben met schoont gekleurd?
Waarom of men my soo scheurd?
Siet men niet Gods wonder werck,
In mijn schoont? Een deftrigh merck;
Om t' asmeeten Godes macht:
Welckers wijsheyd, geen gedacht
Vande menschen oyt besteege,
Waarom benick inde weeg?
Wanneer doen ick and'ren quaad:
Datmen my met spot belaad?
Ben ick niet het schoonst gebloemt

Van d'aards-cierfel: waard geroemd.
Wonderlijck van Godt gesticht:
Tot een vreughe voor't gesicht.
Daerom (o ghy menschen kind;)
Zijt ghy wel te deegen blind:
Als ghy deur wangunst besmaald,
t Geenden Heer soo schoon afmaald.
Spoud ghy spyt, op't werck van Godt;
Reden zeyd: het is te bodt.
Soo u ditte vinnigh raackt;
Snoerd u tonge, eer ghy laackt,
t Wonder vanden grooten Heer:
Die uyt's werck, ontfact sijn eer.
Eer, en lof, want deur hem groeyd:
t Gheen tot wonder staat en bloeyd,
Met een overgroote schoont,
Daer de aard' mee is gekroond:
Alse en wel gecierde pruyck;
Spot ghy dan met dit ontluycck?
Als ghy t schoone werck verdomt;
Weet ghy waar den smaad dan komt;
Seecker hy recht-streekigh veld,
Op hem, die t gewas schoon veld,
Is den mens' dan ongeleerd:
Die Gods wercken hoogh waardeerd?
Daar den mens' hem mee behelpt,
God op d'aard tot groeyingh stelpt,
Soo verscheydentlijck in waard,
Al is het maer slijck en aard:
G'lijck den mensche selver oock
Van aard is, na d'waare sproock.
t Schoonst op aarde, is maar dreck,
Doch verscheeld veel het betreck;
Wijs bestiert door Gods beleyd.
k Vraag noch: Waarom, spijt geseyd,
Op de Bloemen, t'schoon gewas?
t Schoonste daarmen oyt van las:
Neeven't menschelike beeld:
Dat Gods wijsheyd heeft bedield,

't Rond des weereelts hier bene'en :
 Wie wil Godes prijs vertre'en?
 Achten' eene niete Bloem :
 Die van Gods werck zy de roem;
 Daer schoont, boven schoont in leeft :
 Daar Gods wijsheyt vlug in sweeft.
 Met een stil : maar groot beduyd,
 Gods Almacht in d'ooren luyd :
 Men' ziet dees schoont in 't aarts' dal,
 Prijs't haar Schepper boven al.
 Maar 't schijnd' of hier yemend mengd
Nijd, met *Wreevel* : en bedenckt
 Yets, ik weet niet wat macht zijn;
 't Geen hun binnenst aendoet pyn.
 Deese, door bot warf afgunst,
 Oord'len scheefs : (doch 't is geë kunst)
 Dat het is een sond en grou.
 Datmen d'hand steeckt uyt de mou,
 Om te winnen's levens kost :
 Daarmen so om hofseboft,
 Eermen daar met eer anrakt,
 d'Een om slooft, den aer om waakt,
 En verdraaght een lastigh pak;
 Daar dit self rold met ghemak.
 Is het sond? schand? schrik? of kruys?
 't Voordeel komt van selver t' huys.
 Daarom lijkt het wel een klucht,
 Datmen dit dus vuyl berucht ;
 Machmen met gemak niet doen :
 Daarmen om tot sweet moet woe'n?
 Ist een grouwel? ist ook schand :
 Dat een man sijn winst voortplant?
 Ist een gek? en sotten-klap :
 Hier te doen wat Koopmanschap?
 Maakt Koophandel sot, en dol?

d'Aarde was voor *Flora* vol,
 Steld den Heer niet tot een baak,
 Deef gelijck, een fraye saak :
 Die ontving twee, en vijf pond,
 Met den luyard niet bewond
 Inde aard, in zijn neufdoek ;
 ('t Neufwijs heeft verkreeg den vloek)
 Maar het schrande gaubefind,
 Eventwee-voud daar mee wind,
 Is deef handel sot gespeld ?
 Waarom ofse God voorsteld ?
 'k Weet : het ons de deughe doetst ;
 Niet te min, die hier is vroetst,
 En sijn huys graag wijslyk sicht :
 Dat hem dit ook diend voor licht ;
 Endit proefse niet acht minst,
 Want het wijft : *siet uyt na winst*.
 Winste, moet het lichaam voe'n,
 Winst, geeft oorfaek : om te doen
 Inde wereld 't beste nut :
 Winste, Godes Kerke stur :
 Winst, voor ons het decksel spread,
 Daarmen d'armen mee bekleed,
 Sonder winst, men laaten moet
 't Geeven, al was 't hart heel goed.
 Waarom of 't volk dus afgrijft
 Op deef middel, en dus brijft ?
 Is niet al 't geloop, gedraaf :
 Om te krijgen geld en haaf ?
 Druypt niet al de winsten af :
 Van het geene God ons gaf?
 Ist geseyd : dat het besta
 Niet in d'handel van *Flora* ?
 Spotters segh't, of set u schrap :
 Selfs 't andoen der sorten Kap.

B E R A A D.

MY dunckt, dit volk hoe langer hoe meer beerd.
 Kond licht'lijk zijn, ze maakt' en men' verveerd;
 En 't zyn geen maats, die daar by schade lijden,
 Wel salder dan niet een, wat tegenstrijden?

'k Docht

'K docht altemet : 't sal licht gebeuren, dat
 Den een, of d'aa'r, de pen in d'handen vat,
 Om al dees schemp een weynighje te stuyten ;
 'K woud een aar deed. Maer doch, ik bender buyten,
 Des niet te min (om de gemeene rust)
 Word ik by wijl (om yets te doen) belust :
 Mijn geest lokt staag mijn schrijver tot de Reden,
 Om dat d'een mens' den aar niet laat met vreden,
 't Is ongeschickt, dat d'een den aar bedild,
 En dit is staag, daar komt geen end' noch stilt.
 Dus moetmer an, al eer het noch meer donderd :
 't Sa, alst moet zijn, een kneppel inde honderd,
 Elk eeven lief : Ik treede middel weeg;
 'K sach graag, dat elk van anders dingen sweeg;
 Doch, dats tot daar : mijn schryver sal niet kijven,
 Als met dien tong : die nimmer t' huys wil blijven.

De sotterny, der spottery,

Van de Spotdichters der Floristen.

El hoe ! wat spulis dit ? ik word by na verbaast.
 Wat isser inde weeg ? Waarom oft volk dus raast ?
 Wat schort doch dese luy : dat sy so spijtig balken ?
 Ey, krijg een stokje, wilt haar kaaken open spalken ;
 Soo hoevens al dat werck (met op en toe te doen,)
 Niet ante haalen : want haar lippen, zijn als vloe'n.
 Daar 't water staagh deurweld ; so mogens staan te blaaten :
 Tot datmen (deur gheweunt) niet meer en acht haar praten.
 Waar of haar spits gekray al t'saamen komt van daan ?
 Uyt nijd ? of uyt meedoog ? my dunckt, s' uyt nijd ontstaan.
 Een weynigh ondervorskt. Hoe ! scheldje op de Bloemen :
 Die Gods hant-wercken zijn : siet watje gaad verdoemen.
 My dunckt, u raserny komt uyt geen goede grond :
 Om dat g'u Eeven mens' geen goede voorspoed gond.
 Wech, wech, het is van 't volk, die met de lierjes loopen,
 Die twintigh leugens, om een stuyver doen verkoopen.
 't En deerd dit volken niet dat *Flora* is de keur ;
 Neen, Neen, 't sa, wat een deun ! haar dichtjes, werder deur
 Verkocht om meerder geld. Maar, merckt op dien, die spotten
 Met d'hand'ling van *Flora* ; zijnt niet de grootste sotten ?

*k Segh sotten, want: wat is der sotten snootste part?
 Dan, dat sy dom en dwars wangunstigh zijn in 't hart;
 Wangunstigh; 't geen haar doet opswellen als de baaren:
 Want sy benijden, an haar eeven mens', 't welvaaren.
 Het schijnt, oft is meedoog: maar, 't geen haar wrokt daer op:
 Dat is, de bitt're roet, van *Circes* slange-sop;
 Het Otterend' vergift, 't gul-magere misnoegen:
 Daar liefde ('t noodig heyl) doch nimmer by kan voegen.
 'k Segh liefd': die altijd gund sijn eeven menschen goed.
 'k Segh liefd': die d'eeven mens (daar hy kan) voordeel doet.
 Doen dit ook deese luy? wat salmen hier op seggen:
 Als dat sy een valstrik voor 's naasten welvaard leggen?
 Daar haaren even mens' goed voordeel meede wind:
 (En ist geen sieten werk?) dat maakt dit volk ontfind.
 't Schijnt, haar inwendig kneld, alst aêr luy gaad voorspoedig:
 Siet, uyt wat boesem komt al dit smaân schempen woedig.
 Wangunst, en eygen baad, de vaale schraale nijd,
 De ingekropte haat: het spijtrigh hart opsplijt;
 Hier door sy 't schoon gewas (als sotten) mee belasten,
 Maar hoor, wat dek-kleed dat opraapen deese gaffen:
 Deur 't *Bloemen*-handel werd vergeeten Goodes huys.
 Dit seggen? weetje wie? Neen, die in *Bacchus* kluyt
 Straagh sitten nacht en dagh haer spot-gedicht te spelden;
 Van dees luy hoort men meest op d' *Bloemen* handel schelden.
 Sy werden niet gepord van eeven-naastens min:
 Maar meerder (speurd het na) de biedjes kleyn gewin.
 Daar neeven zynder noch (ik noemse hier geen gecken)
 Die willen; dat Gods straf (om *Flora*) 't Land soudecken;
 Ey slechte praarjes! O, dat volkjen heeft ghemist,
 Gods plaagen sloegh het Land, daarmen geen *Bloemen* wist;
 Van waar quam daar de straf? wat mogen zy doch maaken!
 En dat noch slechter is, zo stellen zy een baaken
 Tot proeve, geen geschied is inder Heyd'nen tyd;
 Maar of dit volk wel weer dat dit niet voegd noch vlijd:
 Want 't is de grootste zond: Godt niet te willen kennen
 Dat d'Heyd'nen pleege is. Sou God sijn plaag dan wennen
 Op dit onheylig volk om *Bloemen* kooperry?
 En niet om 't ongelooft? wat g'lijk'nis breng'se by!
 Noch zijnder and're, die ik by-na had vergeeren:
 Die waren (na haar praat) geacht graag voor propheeten;
 Sy hebben daar een lijst van waren t' saam gesteld,
 En seggen: dees' waardy werd voor een *Bloem* geteld;
 En lichtelijk kan 't zijn, datmen we'er so veel *Bloemen*,
 Bood voor een, deser waar, als 'k u daar guldens noeme.
 Alsulken g'lijckenis, gelijk als gy ophaald,
 Kan (weegen 't rond geluk) tien-voudigh zijn betaald:
 Van veelderhande waar; meest alle koopmanschappen,

(Alst Kad dreyd) op een dach, verrijen, en verslappen.
 Dat is het aards beloop, dat is het blind Fortuyn:
 Die d'een stoot deev'ling neer, en d'aar rokt op de kruijn.
 Maar wat woud graeg dit volk uyt dese reden sluyten?
 Zoud, dit heen willen als den handel scheen te stuyten:
 't Hoogmoe'g neufwijsig hooft, dat had de keer voorseyd,
 Of eer, de scha beruckt. zoo vraag ick met bescheyd,
 Wat voordeel of dit volck uyt deef' offlag sal trecken?
 Wat lacchen in haar vuyft? en met de luytjes gecken?
 Ia, dat was 'twit getrest, dat was een fraye saack.
 Leerd liefd: in anders scha te scheppen u vermaak?
 Leerd liefd: dat ghy een struyck (door nydigheyd) sult pallen,
 Voor uwen naaften: om dat hy in schaa sou vallen?
 Benyders stild u pen, besnoerd u bitse mond:
 Bedenckt, dat wangunst, is een grouwelijcke zond;
 Die regel-streex-heen-strijd, met liefd: die Kroon der deugde.
 Daarom toetseerd u breyn; by dien u oyt verheugde
 U naaften's teegenspoed: gedenkt, g'hebt doen behuyft,
 De vyand vande liefd: die altijd queld en kruyft
 Dien Ziel, die met u is van Adam eenen Broeder.
 Een lid uw's Lichaams en een Schaapje van u Hoeder;
 Die ons hier heeft geset, om dat wy (arm gerep!)
 Ons souden helpen met 't aards groeysel, zijn geschep.
 Niet, om den een, an d'aer, 't welvaren te benijden.
 Niet, om te maken: dat een aar 't luck sou ongtlijden.
 Niet, om van qualijck vaard te stroyen een gerucht:
 Maar anders tegenspoed beharten met gesucht.
 Daarom gy Rymers, wilt u penne nimmer stellen:
 Om and're lie'ns voorspoed, door u doen't helpen vellen.
 Want dat's de pen misbruyckt. gy maeckt de Rymery
 Tot een vervloecht hand-haaf: Baar-moe'r van jalozy.
 Vergeeffse moeyt beruckt. u gau verstand besondigt.
 Een anders winst geveld. u eed'le Ziel gewondigt.
 Daarom indien de lust u yet te Rymen port:
 Dicht, 'tgeen u Geest bestiert, doch niemand doet te kort;
 Singt d'aardsche Goden Lof, de reden wilt verlichten,
 Prijs Gods wonder werck, en wilt Gods Kercke stichten.
 Dat is de redennoer, dat is de Rijm haer sneed;
 En so u dat niet lust, so laet een aer met vreed.
 Siet op u eygen doen, wilt spot, en schampdicht vlieden:
 Gemeen'lijk vindmen werck ons eygen tuyn te wieden.
 Niet verder staat onstoe in anders saak te tre'en:
 Dan (als voor trou bekend) ons hulpe vverd gebe'en;
 Laat dit u sijn genoech. 'k sient graag met goede oogen,
 Dat mynen eeven-mens voorspoe'g vvert opgetoogen.
 Want God die geeft 't geluck, den geenen die hy't gund:
 En die hy't oock onthoud, genieten cruys noch munt.

Wie dan misgund Gods gaaf, dat zijn maer vod'ge sieden :
Een yder is gesteld zijn eygen saak te redden,
Een yg'lijk heeft het hier zo hy Gods gunst geniet,
En wie't niet veelen mach, is op d' aard 's Mens verdriet.
De reden wijst ons, om geen anders doen te twisten:
Daarom laet *Flora*, zijn den *Flora der Floristen*.

O D E

Laet FLORA zyn FLORA.

Deeld haer't luk, winst, of scha;

Sy moet het selver boeken :

Merkt; die schempt, lacht, spot, scheerd,

Dat Redens-liefde leerd:

Laet elc sijn voordeel soeken.

VVaarom: Bloem-handelaers, voor Floristen gesteld.

IK sal Bloem-handelaars, hier stellen voor Floristen :

Om datter sommig' volk, zo kinderlik betwisten,

Datmen in Floraas-krans, niet vind gebeeld de Tulp ;

G'lyck of hy so jong waar. Ó Redenloose wulp!

So yemand spotten socht ; soud dit voor al begecken :

En mach een Schilder niet (so't hem g'liefd:) 't Beeld betrecken?

Doch, leeft : gy vind, dat God in 't eerst, her al schiep wis :

De Tulp, Gods werck, mee in't begin geschapen is.

Scheyd-

Scheydt-stock.

Om de spotters van FLORA wat in stilt te helpen.

En wijsen Philosophooph Bion, worde op een tijd gebzaagd: wat dink de sothepd was? heeft geantwoord: 't is het beletsel van 't geluk. Dat dit waar is/ blijkt: ende wijsf zich selver; want/ die het geluk belet/ ofte/ een ander zijn boozspoed verhinderd: wijsf de reden/ dat het een groote dwaashepd is. Om dit te pzoeben/ soo moetmen weeten: dat den woztel/ daar dit beletsel des gelux af ontstaad: is de Nijd; den Welken heeft afgunst tot een gesellinne; die niet gedooogen connen dattet haar evenmensche hier v 102 spoedig gaat. Soeckē daarom alle middelē/ die sy konnen bedenken/ om te beletten/ de middelen/ daar God Almachtrig sijn geluckige zeegen deur toevoegd an den mensche: om dieswille/ dat de Nijd blind is; ende niet anders dan booshepd weet te spreken. (Na het seggen Gneius Manlius.) Want sy siet niet an/ dat wy hier te samen zyn Broeders ende Sisters van eenen Vader: ende daarom/ den een/aen den anderen/ behooren te gunnen de Vaderlycke giften/ die wy upt den tresooz zjnder Goddelijke mildhepd ghenadelijk ontfanghen: sonder onse verdiensten/ overmits/ dien spiegel der goedhepd niet schuldigh en is/ ons het selfde te bedeelen; maar bien hy de selfde geliefd te gunnen/ die verkrjgense/ deur sijn goede mildhepd/ ende niet deur de loose subtile bonden van 's menschen eygen vernuft. Want also het gaven zyn: so moeten wy die upt de handen vanden geever alder goeden ontfangen/ welverstaande/ niet sonder onsen arrcheyde/ ofte hand-biedinge; mits een pder is schuldigh sijn beste te doen/ ende daarna de sake an God opdzagen/ latende hem sijn liefste wille wercken/ wie hy met sijn gaven wil verrijken/ ofte niet: want dat staat an sijn welbehagen/ daar wy niet teghen vermogen.

Antonius de Guevara sepd seer wel; gelijk wy uyter naturen, meedelijden hebben over den Ellendigen: alsoo, dragen wy nijdighepd op den geluckigen. Te verstaan gevende: Also het meedelijden over den ellendigen/ een Heplighe God behagelijcke lofwaardighe deughd der naturen is; also is de nijdighepd op den geluckigen/ een sondige God misshagende verfoerpelijke gebreck der naturen; na 't segghen vanden Histori-schrijver Salustius: Een ghemeeen ghebrek, is de Nijd. Over de welcke/ men met suchtende verwonder mach uproepen: O verfoerpelijke blindhepd! want wy benjden een ander sijn geluk: daar ons gheen achterdeel upt ontstaat. Wy verhinderen een ander sijn boozspoed: daar wy geen pzoefst af genieten konnen. Gherechtelijc sepd dan de wijse Bion: dat het de sothepd selver is; machmen dan met goede reden seggen: O groote sothepd: boven alle sothede des werelts!

O mens! indien gy een Christen zijt: so bid ende begeerd gy immers/ dat Gods wil geschiede. Nu gelijk de segen Gods ook bestaat in tydelijke welvaard/ als gesepd is: ende het beliefd God/ dat hy alsulken/ of alsulken mensche met tydelijke welvaard (deur sijn gauwe toefeg) zeggend: die gy in sijn toefeg/ ende pzoefstelyken handel (daar gy kond ende moogd) soeckt te verhinderen/ te letten/ ende

hent/ dat gel. k. r' ontwozstelen/ (deur sulken middel als u gheboegelijck dunkt:)
'tzy deur quaad gerucht/ ophitfinge van een ander/ spot/ schemp etc. of pers an-
ders/ daar gy sijn proffijt ende geluk best deur kond vellen; wat dunkt u: loopt gy
met u doen niet teegen u begeerte deebeling an? is dat geen sorten pleeg? is dat
geen groote blind-heyd? is dat niet de sothepd selve: dat gy u eygen begreerte/ in
Gods werkinge soecht weer te staan? soo dat hy wel tien dubbeld blind is/ die
alsulc te weene bzengt: want 'tgeene dat hy te hand-haald/en weet hy niet waar-
omme dat hy 't doet: vermits/ hem daar winst/noch schade niet upt kan voort ko-
men/hy queld hem selven/hy besit hadigd een ander/ hy querst sijn ziele/ hy maekt
hem onbemind onder de menschen/hy bzand sijn hand in een ander sijn vier sonder
nood: O blinde meddwillige boose baldadige sothepd!

Den Apostel Jacobus Cap. 3: 6. zeyd: De tonge, is een vier, een weereld der
boosheyd. Want een vier/datmen niet bestopt/blyft nimmermeer stil; soo is ook
de tonge: 't en zy datse betoont werd (deur de redelyke besnoeringe) zy blakerd
gestadig/en gemeenelyk tot een anders achterdeel; soo datse niet sonder goede ge-
reegelde reden van Jacobus word uptgebeeld te zyn een weereld der boosheyd:
die wel het minste quaad is/datse haar naesten geen schade an en doet/maar ghe-
meenlyk anders uploopt. Daarom die sijn tonge kan bedwingen/ dat sy haer
niet geen ander lieben haar saken bemoeyp/ende keertend dat snoode Monster die
in hups: die is wijs ende geluckigh.

De naturlycke reden leerd ons: dat het ons niet an en gaat/ wat een ander
doe/ dat bupten ons is of hy buyd/of blet/ryd of loopt/ of hy bupten 's Lands
reys/of hy binnen 's Lands blyfd; of hy met suren arrebeyp zyn koft wind/ dan
of hy die met gemak kan bekomen/dar is ons niet an geleege; 't ghemeene oude
spreekwoord seyd: laet Gods water/over Gods Aker gaan. Temer/also een
mens sijn inwendigh ghemoed/ seer groote ongherustigheyp beleeverd/ die hem
al tyd met een ander sijn saken bemoeyp: daer in teeghendeele/de ziele in een ghe-
rustige genietinge word gebakerd/die een ander met het sijn laat begaan/dat doch
bupten hem is.

Den Poet Ovidius vertoont ons op sijn Coneel der veranderinghe; Den on-
gerustigen Midas den welken hem selven niet konde bezyeedigen (met andere) int
oordeel/hy den Bergh-Godt 't Molus gestreeken: waarom hem de E. e. s. ooren
over-quamen; toonende dat den ongherustighen/ althijt sijn eyghen schande mede
dzaagd. daarom/laet een pder doen wat hy goet vindt/ om proffijt mede in te
leggen: het zy dan/of hy hem met de handelinge der Bloemen bemoeyp (dat na de
leever doch gegeten heeft / als men seyd) 'tzy/ dat hy wat anders doet: want een
mensche die van 't andzingen der nydt niet angherusticheld en word/ sal hem niet
ander luden beroep ofte handel niet schadelik bemoeypen: maar de nydige tonge/
die als een vier/de glimmende boncken op des naestens hups werpt/ als zy gheen
schade kan beruften/zoo geestse noch wel een flicker: gelijck Semei sijn bitterheyp
tegen David upthzaakte) met haar even-mensche booz gecken ende sortē te schel-
den/die haar niet der Bloemen-handelinge bemoeypen.

Daarom/laet ons een proeffe nemen/of upt den handel der Bloemen wel zulke
geckelijken sothepd bespurd kan worden: als upt het beletten des geluks (daer
wy booz af ghesepd hebben) dat meenigh deur den handel der Bloemen kan be-
jaeghen.

Soo vzaeghe ik dan : zyn de Bloemen niet schepfelen van God : die door zyn Almogende wyshepd alsulke schoonhepd in de Bloemen stort/dat haar ghelijken (venceben den mens) niet op der aarden en is ? zyn 't dan gecken/ die haar vermaak inde werken Gods neemen ; ende die niet verwonderinghe anschouwen ? indien ja. Soo is de weerd verbult met gecken : want den eenen mens heeft behagen in dit/den ander in dat/van 't geene dat op de weerd is : dat al werken Gods zyn/ghelijc de Bloemen ; men sepd vooz een straatsprockje : die gheen sijnlijkheden heeft/ die is mal. Soo mochtense liever onbeschaamdelyk besluften/ dat alle menschen gecken zyn : maar een ontuchtelyche Vrouwe/ schuld een Eerbaare persoon wel vooz een vuple horre upt.

Vermaand Christus den maker der Bloemen ons selfs niet by Matth. 6. 49 : aensiet de Lelien des velds, wiens schoonighepd soo upnemend is, dat Salomon in al syn heerlijckhepd, met alsulken cieraet niet en was omhanghen : daar goud/ zilver/ kostelijke ghesceenten ende al de upnemende Juweelen des weerdls in overbladijghepd waren ? waarom ist dan geckernp daar behaagen in te nemen? heeftse God niet tot 's menschen vermaak gheschapen? want als ghy syn wonderweik daer in wilt naespeuren/ zo ist onbeschoonelyk / maar dit is anmerckens weerdigh/dat goud/zilver ende ghesceenten/in schoonte niet verbeteren / maar de Bloemen begift hy alle jaeren bpna met een sonderlinghe schoonhepd ; tocnende daar in/het wonder van syn groote macht.

Nademaal men dan niet bespeuren en kan dat het geckernp is behaagen inde schoone Bloemkens te hebben/ zo wend zich nu de reden/ om te letten op de handelinghe der selver ; dat nu doch het dekkleed vanden op-spraak is / 't gheen op de Bloemkens ghebeld word. Soo valter dese questie ; Ofmen gheen kroophandel met de werken Gods mach dypden? indien neen. zo moesten alle kroopmanschapen te niet ghedaan zyn/vermits alle kroopmans Waeren werken Gods zyn. Ende daar beneffens/ Ofmen deur den kroophandel de meeste proffijten niet wel mach zoeken? ist ongeoozlost? zo mogen die krooplieden wel gerust 't huys blyven/ die om de meeste proffijten niet groot verghelc haars lebens / in verde vzeende Landen zwerben ; Ende de werken Gods / daar zy de meeste proffijten deur bezagghen konnen/ worden by haar best ghezocht/ ende meest verghandelt / ende indienze vooz een stupber/ thien/ jaetwintigh of meerder konnen deur den handel der kroopmans waren bekomen/zy sullent niet nalaaten.

Hier beneffens staet te noteeren/dat den handel der Bloemen ghedaan/of gheleaten worden kan / foot 'ns ghebal ; want die 't laat ofte doet / ende onthoud daarom de eetbaare spijse niemand upt syn mond / maar neemt in teghendeel een kroon-krooper/ ofte een grossier van andere Waeren/zo het ghevald/ dat zy haar Solders verrijkt hebben met veel Waren/ende datter van sulks (als dat dan is/ niet ophanden en is/ende daar treck begint in te komen/ daar houden zy dikmaal de Waren op tot sulken hoogen prijs / dat de sichte lypden bpna niet verghelden en konnen/ende onthouden also de arme lypden 't bydoet upt de mont / jaet/datse somtijts van hunger moeten versnachten : gelijc zulx met verscepden exempelen bewesen soude konnen worden/ en dat alleen/om de meeste proffijten te bekomen/ en hoordmen dese lypden wel vooz gecken upschelden ; noteert hier noch by den Toebacq, daer behoefmen van schoon coleur/ noch soeten reuch geen redene noch bewijs te soecken ; behalven datter meenigh met verhoztinge van syn gesonthept/ ongelooffelyck gelde (jaet sommighe al haar welbaeren) in perquissen : daerse niet

dan wat rook ende stank booz ghenieten; Hoe word dien handel somtijds opghes-
jaagd/om de meeste penninghen daer booz te bekomen/ ick roere hier niet an/ die
bedziegerij die daer somtijds onder gepleegd word. niet dat ick den Toebacq
verachte; neen. geen sijn: want al dat Godt geschapē heeft/is goet/ende groepd
tot gene. singe der lichamelijke onghewallijgheden. werdt alleen van ons booz
exempel te berde gebracht/ wiens handelaars booz geen gecken gescholden wor-
den: daer 't nochtans menich sijn rupne ende verderf verdoozsaecht.

En werd hier tegen ingezocht 't misbzupck/ dat van eenighe der Flozisten ofte
Bloemenhandelaars gepleeghd word; ende datmen om sulcx de handelinge der
Bloemen als geckernp behoorde te verachten; dese tegenstellinge is soo slecht/als-
men na reden sal spreken/datse geen antwoord'en verbiend: doch/wat de misbzup-
ken belangen/die en verschoone ik in 't alderminste niet: maar versoepse ten hoog-
sten/als zijnde de strupaksteenen/daer menich sijn pzoofft deur ontrooft word.

Maer datmen den handel daarom t'eenemaal behoorde te verachten / of sulx
seggen op redelijke reden ghegrond is / verepft een wepnigh opghelct te zyn; zoo
diend booz eerst anghemerkt/dat/ ghelijc het onkruid hem altyd onder de tarwe
vervoegd/ het kaf onder 't kozen sich vermengd: alsoo sullen de ontuchtighe ende
bedziegers/ haar altyd onder alle koopmanschappen ende handelinge/ weten in
te dzinghen; want ghemeenlyc zalder eenen boofen Balaam, ende eenen valschen
Ludas, onder goed geselschap zoeken in te sluppen. Maar zalmen daarom een goe-
de pzoofftelijke koopmanschap befinalen ende verachten: om't misbzupck datter
ouder schupld? zo machmen de Wijn verachten: omdatse van sommighe gulsige/
onversadelijke buken/in overdaad gedronken word. Soo machmen de zijde mede
andere kostelijke Juweelen verachten:om datter groote hobaerdige praecht mede
gepleegd word. Soo machmen 't goud/ silver ende andere schatten verachten:
om datter zo veel listen/lage/leugens/ende schier alle booshepd om gesmeed word.
In 't kozt; zoo mochtmen de spijse ende dzank ook wel verachten: want de som-
mige/met de selve/in groote onmaat/de natuere overladen. Maar/ de redens-
gel-snoer/wijst ons. dat den misbzupker/de waardp vande gaben Gods riet ver-
minderd/ deur sijn booshepd. ende daarom / die wil smalen of straffen: straffe het
quaad van den quaden: ende niet den goeden/ om de booshepd vanden boosdoen-
der/zo hy reden wil volghen.

Spdzengen daar neven in: datter schickelijke lupden deur de Bloemen-han-
delinge inde Herbergen zijn getrocken/ die te vooren in geen Herbergen zijn ghe-
bonden. Item/dat Godt ende sijn gebod daar dooz vergeeten word. Item/dat
hart ende sinnen daar an te kost ghelepd word; datmen om Wijsf noch kinderen
niet en denkt; Item/dat de lupden al daarom versetten datter is; dat de neeringē
allegader daarom stil staan. dattet nietige dingen zijn. dattet niet van Godt/oste
upt Godt is/ om dattet zoo licht kan veranderen; dat Godt het Landt om desen
handel sal plagen/etc. ende andere teghenwerpsels meer/ die ik met een sal onder-
zoeken.

Ten eersten dan/indiender sommighe treffelijke lupden inde Herbergen/ om den
handel der Bloemen/somtijds mede worden gebonden: wie heeft daar wat tegē
komsen om haar eygen pzoofften dan waar te nemen/ of komsen om een ander
het sijn te benemen? die reden wijst: dat een pder sijn boozdeel mach soeken / alst
een ander niet en verkozt in 't sijn. Wat de Herbergen angaa: zijn die in haar
zelven anders/als andere gemeene huysen: Ende het quaad/als dzonken-drinkē/
liegen

liegen ende bedziagen/lichtbeerdig spzeeken/ datter van sommige gepleegd word : besmet dat de hupsen gelijk de peste ofte andere besmettende siecht? ende als daar een deegelijk man komt in een Herberg/ende doet sijn koopmanschap/ ende drinkt eens ofte tweemaal vooz sijn doyst/ter tyd/ alser eenighe lich vaardige menschen mede zijn: sal haar sonde de booshepd/op-zulken meniche overspzupren? worden alle koopmanschappen gebaan in plaatsen die Godt toegewijd zijn? of waren alle Herberghe/ daarmen honderd ende honderd Coopmanschappen vooz desen beslecht heeft (als hupsen ende Landen te vercoopen) dus lang aan Godt gehepligd : ende nu alleen deurt den handel der Bloemen/den Dupbel toegewyd? Ende zijn alle koop-handelingen/ so Godvuchtig : darinnen God tot allen tyden ende plaatsen gedenckt : ende word God van geen koopluden vergeten / als vande Bloemisten : is alle koophandel heplighepd : ende der Bloemen-handel alleen verdoemelijck : zijn alle koophandelingshen onbeoep ist ende opzechtig : ende is der Bloemen handel alleen bedziegerij : zijn alle kooplieden heplig/ ende supper/ in alle haer woorden/ ende werken : ende sijn alle Goddeloose sielen : die een Tulpboltje, 5. of 6. hoopen/oste verhoopen? zoudemen geen Tulpie mogen kopen of zoudemen God moeten versaken? Ende die een Tulpboltje, 1. of 4. hadde : zoudede die dat niet mogen verkopen ; of zoudde sy God lasteren/ ende den Dupbel ahangen : zijn alle onse zeeden heplig ende Godsdienstig? ende is alleen den handel der Bloemisten een afgrijfelijckhepd vooz den oppersten Richter?

Niet sonder goede reden (die mijn schpder daer toe bewogen heeft) hebbe ik dit questije/op't grondigst aldus onderz. iagd; upt oozsake/dat sommige sijne lude/de Bloemisten beginnen heydenen te noemen, betaelijcke beslupt/ of dese luden (die dit dus properlijck beslupren:) wel weten/ wat het is sijn Heer ende sijn Godt ende eenighen Sachghmaker Christus Iesus onsen Heyland/ als een redenloose heyden te versaken? Doch ik wens van herten; dat ik noch sy/noch niemand van ons allen/ nimmermeer/ ons tegen Godmeer en besondigden : als die een Tulpboltjen of twee / kocht ofte verkocht. Niet dat ik pemand in sijn voeten taste : maer bedencke dat dese sake alleenich/geen beswaard gemoed en sal maken.

En dat de lude/met een pber/haare plicht daer in bevoorden/als zijnde besozgers van God gesteld/om vooz haar hupsesin na proffigen upt te sien/vergeeten sy daarom wijf ende kinderen? sy mogen immer alle de maaltijden met haar hupszou ende kindertjes/ dankelijck ter eeren Gods haar syffe nuttigen : ende alle de nachten/met haar bedde-genood de lichamelijcke ruste genieten. Ende of het geviel/dat sy op somtijde tijden twee of drie dagen van hups mosten wesen/om haar saken waar te nemen : besiet / of dat een pder niet wel en gebeurt/ die yet / of schier niet/byde hand en neemt; Ja bymanier van spzeeken / een Schoenlapper/Heetel-boeter/oste een Swavelstocx-man/of andere/doen dat wel.

Want daer een mensche verhoopt zijn kost mede te besagen / ende sijn hups mede vooz te staan : souden daer met sijn sinnen ende naturelijcke krachten niet wat beessig in mogen weesen? Ja souden daaronc sijn eggen bedde niet een dag ofte twee om willen verben? soo gaar eens tot die luden / die haar kost ter Zee-waard moeten gaar soeken : die niet alleen twee ofte drie daghen ende nachten haar hups ende bedde-rust verlaten/ maar twee/dyz/sae vijf/sev ende seven saren/ haar wijf ende kinderen/vader ende Moeder/bzienden ende magen/sae haar edele Vaderlandt verben / ende swerven in vzeemde Landen / dat haar dikwils noch tittel winninge anbrenght/ sae dat quader is. Daer sy niet alleenigh haar goede

ende

ende wel vaeren voor te pande setten; maar haar lijf ende leben verliesen.

Ende ziet ghy op 't gheshelschap daar zy mede verkeren (die Godvuchtighe Zeeluyden/die Godt voor oogen hebben) spreken ik niet te na) maar veel is een onbestuurd volk / die voor ghewoont hebben lichtveerdigh spreken/ in ontuchtighe plaatsen te gaan/so dat een/die wat in zee gesturven heeft/u wel zoude getuppe/ dat het al geen Godvuchtigheyd is/datter in Zee ghepleegd word / ende by de Zeebarende luyden / nochtans wie soude de Zeevaard willen misprijzen / om de baldadigheyt van een onbestuurd mens of twee? ende dat moet een goetd man wel lyden;die een Bloemist is/om een quaad mens syn wille.

Nu gebeurt het sommits/datter eenige luyde zijn/die haar kleedere n ende hupfraet versetten om de Wijnkoop te betaalen : welcke verstaen werd een groote misghyppek te wesen / vermits wy van Godt den Heere niet een edel verstand begaafd zijn/ryp ghenoch om een yder van ons te naeste-by rekeninge van onse tijdelijke have te maken/en niet eerder ypt te vlieden/of wy moghen wider 't hupscomen; nochtans / Indien daar sommige zijn / die dese inghestozte gaete niet wel by haar zelven bedeele/ende het ongestadige soytupn te veel toebetrouwen:tgeen haar licht bedriegen kan (als in alle 's weerdels beloop/ 't zy dat de Bloemkens niet op en komen/ tzy haar middeltes den Ougst-tijdt niet verduren en moghen : soo zijn dese luyden noch eenigins te verschoonen/ om redenen hier naolgende :

Gelyk het alle menschen van naturen eygen is;eerlijk met spijse ende drank het lichaam zoeken te onderhouden : ende middel daar toe ziende / de zelfde zoeken te achterhalen. Radien dan sommige goede luyden zitten in soetheyd (mits de quade tijden) en konnen niet veel winnen/tot voorstand van haar hupgesin / ende zy zonden gaern met Godt ende met eeren deure de wereld wezen / ziende dan / dat Godt sommighe met rinkelijke winninge begaafd/deure de handelinghe der Bloemen/ende dat met een honderd gulden/ twee/ of drie honderd gulden is te bekomen (van wegen de abantie/ 't geene Godt daar an doet groepen den handel voorby gaande) ist wonder/ dat sommige benaude ende eerlijke luyden ghetracht hebben een goed voordeel te bekomen? want / alle koopmanschappe haard hoopt tot gewin; ende soo verhoopten dese luyden mede/ niet alleen om haar kleedertjens en hups-raadsjen weder te lossen : maar dat selfde deure de winningh met nieuwe te verbeteren : welke by haar anders niet wel te weeg gebzocht kan worden; kan men dese luyden in dit stuk al groot onghelyk geben? Het gebeurt zo menigmaal inde koophandel / datmen om winst ypt gaat; ende dat het verlies voor de deure staet/wat is anders het spel vande soytupne? Want/het is kennelijk genoch/dat alle de luyden/die neeringh byder hand hebben/ met recht wel klagen mogen/ dat de neeringen niet en doogen/ ende datter geen pzoofft mede is te doen : die dan al schoon neeringhe doet/ sonder pzoofft/ ende hy verhoopt met wat anders meerder pzoofft te doen; ist hem te misprijzen dat hy syn neeringh wat stil staan laat (daar hy doch geen pzoofft mede en doet) ende om syn voordeel yptziet?

Maar tgene ons hier anboord komt konnen wy niet reden niet voorby/ sonder tsefde te beachten; dat liefde ende barmhertigheyd (so 't seghind) nu te ghelyk de Bloemisten handel komt bestrijden; datmen alle 't geld/ datmen voor de Bloemen geeft/den armen behoorde te gheben. de redenen zijn goet : ende 't waar goet/dat alle de menschen dat vatten konden 'tgeene Christus seyd : zo ghy begeerd volmaakt te wesen/gaet/en verkoopt al dat ghy hebt/ende geefte het den armen. ende twaar ook goet/dat die luyden/die zulx eysschen vande Bloemisten/zelfde dese leeringh

ringh eerst inginghen/ al eer datse dese raad een ander meedeelden: zijn't kruk-
deniers/ Bozduurwerchers; Ofte andere/ dat die al dat geldt namen/ daar zy
haar waaren om koopen/ ende gaben't selfde den armen; ende zoo de Bloemisten
bebinden/ dat die lupden evenwel eerlijk deur de weereld konnen komen/ ende
den Hemel met haar Almoesse inruppen/ heel lichtelijck volghen zy haat goede
exempel dan wel nae; anders verstaan de BLOEMISTEN niet meer ghe-
houden te wesen/ om al haar goed den armen tegeven/ als andere daar toe gehou-
den zijn.

Ende by aldien zy bebinden/ dat die lupden geen goede toeleggh en hebben/ ende
zy haar niet navolghen: zo verstaan zy/ dat zy niet schuldigh en zijn al haar goed
den armen te geven: want men al even wel inden Hemel kan komen/ doch die't van
zinne is/ het is een volmaakt werk.

Daar beneffens zoo bedunken de Bloemisten: dat gheen koophandel zoo veel
pzoft an den armen bzengd/ als den handel der Bloemen; ende de waarheyt der
sake/ geeft daar af/ door ondervindinge getuygentse. Alle de gene dan/ die benij-
den de Bloemen handel/ en voornamelijk die lupden: dewelcke met haar schep-
dichten/ spot- rymen/ ende andere baddige onghesonde Boekjes op de baane ko-
men/ de lupden desen handel zo leelijck afschilderende/ ghelijck de Duppel selve. / om
haar also een afkeer vande selfde in te blasen/ ende den armen den voordeel te on-
trecken/ die zy deur't veelvoudige verkoopen gewis genieten; toonen metter daat
geen vrienden van den armen te zijn; staan zy het met de woorden voor: een rede-
lijk mensche voordeel/ of zy het niet de wercken niet en loochenen?

Van gelijken zijnder eenighe/ den welken (ik weet niet deur wat geest gedreven/
zo het schijnd) het leed is/ dat de lupden een vreedsamige ommevang te samen heb-
ben; seggende dusdanige wzevelachtige ende wroch-reeden: voortjds plachten de
lupden om't geloof te twisten/ maer nu soo zijn zy eendzachtelijck met de hande-
linge der Bloemen besich; Ende dit dunkt deese lupden sotternp te wesen/ dat de
Burgers met een vreedsamig gemoed te samen handelen. Ich geeve een pder te
bedenken/ hoe sulken mensche syn gemoed gesteld zy? dien daar verdziet in heeft/
dat de lupden eendzachtig met den anderen leven: ende die liever hadden/ dat de
twisten tusschen vrienden ende goede geburen dagelijc vermeerderden.

Als sy dan niet merder weeten te hoop te halen: so komen sommige met won-
dere selfsame besuyptinghe by; seggende: datmen dusdanighen handel dzijft met
Bloemen/ die in haar selven niet en zijn: 't is te gekkeelijck om af te praten/ 't en
kan niet duren: Ja/ Godt salder't Landt om plagen/ etc. Of aldusdanige men-
schen wel weeten: dat al het geene/ datter op de aarde is/ upt niet geschapen is; en
in sulken regard gesproken: niet is/ ende niet blijft/ ende tot niet sal keeren/ noch-
tans/ met dat niet/ ende deur dat niet/ so geneerd sich den mensche/ ende God Al-
machtig geef ons deur dat selfde niet geluk ende voorspoed; ende alst hem weder
goed dunckt so ontrekt hy ons dat selfde niet weder: dat is het ronde geluk: dat
nimmermeer stil staat/ gelikmen dat met verchepden exempelen soude konnen
betoonen; van slechte lupden/ die Monarchen des weerelds zijn geworden/ ende
daarentegen/ monarchen des weerelds die goed-treedfels van andere zijn gewor-
den/ ziet onder vele eenen Bayzeerus ende Tamerlanes. zijn de Israeljten (dat
Gods eygen volk was) niet menichmaal met tegenspoed angetast/ daarom van't
dueren van weerelsche voorspoet/ het is alleens wat in he. bestaat; kunnen niet
veel zeggen: Het gladdes soetruyp dzayd/ kadijg om het neemtet van den een/ ende
t geefet

't geeftet den and'ren. 't Sp/wat een mensche doet: wie mach hem op de Fortupne betrouwen? wie is hier in sijn boozspoet seker? wie heeft het geluk in sijn handen? wie siet sijn ongebal te vooren? Ja/wat rijk Prince/ of machtig Potentaat/ mach hupden zeggen: morgen zal ik noch een rijk Prince/ of machtig Potentaat wezen? staat al onze geluk / ende ongeluk/ boozspoet/ ende teegenspoed: niet inden hand des alderhooghsten oorspronck van alle goeden?

Dezen gheber van alle goeden / zijn sijne oordeelen niet te begripen / hy kastijdt wel sijn lieffte vrienden / hy geeftze somtijds oock wel geluk: de boosdoenders hoelwel hy gesmeelijch heeft niet aardsche zegen begift/ zo bezoekt hy haer oock wel met tribulacien/ zo dat zulx ongegrond is / te segghen juyft: God sal 't Landt om dit / of om dat plagen / 't en geschiedt altyd zo niet/ want als God hier met ons te rechte zonde gaan: wie zoude hier staande blijven? maer hy sal de boosheyt / te zijnder tijt bezoeken. Zeyd David niet: Te vergeefs staan zy vroeg op; die het brood des droefheys eten? want de plagen / en de kastijdinge des Heeren is een onzeker bedeelings lot.

Maar zalmen komen op straffe over verbleysen: 't welck God somtijds veel wt gracie hier af rekend: ende God ons met sijn roede quam te raken / zo verdiend gy dat al meerder/ als de Bloemisten: welkers handel/ nu genoegh/ in't lange/ by ons/ na-geespoord is. Oversulx/ zegge ik/ niet zonder reden/ soude God ons straffen: want/ de groote nijd/ haer/ afgunst/ ende afgronden die den eenen an den anderen pleegd/ om haer eben mensche sijn welbaren te verhinderen (na verdienst te spreken) verdiend veel swaere straffe.

De sake dus onderzocht zijnde: moetmen niet goede reden bekennen / dat het grooter soetheyt is/ den Bloemisten/ met spit se schriften haer handelinghe te beletten/ als het is de handelinghe te plegen. Ende overmits/ dat wy begonnen hebben vande nijdigheyt/ daer de beletter van een anders geluk mede besmet is/ zo sal't niet bukten reden wezen/ met dese zelfde materie te eyndighen/ Hermocatus Coning van Sicilien/ als hy sterben soude/ sprak hy tot sijn Sone: O mijn zone, 't leste woordt, dat ick u geve, is: dat ghy u houd; dat ghy niet nijdigh en zijt. ende op dat een pder hem doch soeke te verhoeden / dat hy dese gnade besmettinghe niet te seer inruyne / zo dunkt ons niet ongeraden te wesen dit mismaakte Monsterdier (de nijd) te beschrijven/ zo als den Poët Ovidius Naso afgeschildert heeft in Metamorphosis. lib. 2: Fol. 35.

Haar ende nijd, is haar wooninge in 't diepste van eenen leelyken donkeren kuyt, daar nimmermeer en komt: Sonne, noch Mane, wind, noch vyer, noch hitte; maer altijt koude, en duyternissen. Haar spijs is Adders, en Slangen, en alderhande voedsel der zonden? zy zit luy, ende traaglijk, zuchtende, haar gelaet is bleek, ende doodverwig, het Lichaem, mager, ende mismaakt. 't Gesichte, stuur, ende bitter. De tanden, van slyme leuterende. De borste, heel groen vander gallen. De tonge, vol fenijn. Op niemand en lacht zy: dan op den geenen, daar 't qualijk mede gaat. Noyd slaapze, noch rustze, maar altyd wachtze na eens anders quaad, ende ongeluk: alle welke dingen, haar een groote quellagie ende torment andoen. Ende met haar doornen stoksken bederft zy alle boomen ende kruyden, daar zy ontrent komt, als zy het uytneemende gaven op de mensche bedeed, wil dit helcke Monsterdier van quaad-heyd ende spijte bersten. Op dusdanigen maniere is dit gedrocht wt gebeld/ ende daerom een mensche die maar de naturelijcke reden plaats geeft/ die leert ons: also wy garen hebben/ dat een ander hem gerust

rust houd/als wy onse boozdeel besagen; dat wy ons ook gerust zullen houden/ als een ander sijn boozdeel zoekt. Anders is het waar 't gene ik met Bion slupte: die een nijdigh mens zacht gaen / met sijn aan sicht nedergeflagen; u, is een groot quaad overgecoomen, of yemand anders is wat goeds gebeurd.

Zoo men wel vorsschen zal: of reeden, snoerd de smaal:
Eev'naard' het onverstand, met reeden, in een schaal.

De Reeden. **I**n de rust / en in de stilheid bloeyet;
In aer-liens wel-baard zich seer verblijd:
Schept in 's volcx hevren groot verlusten:
Ma anders goe toe-legh nechtigh haakt:
Ziet de spoed sijn's naasten met goe oogen:
Slaat de plicht sijn's eben mensche acht:
O heerstighheid sijnes burgers wel mach beelen:
Heeft ged' weeg een og lijck doen bemind:
Die wil graag in stilte neder-bocken:
Ziet steeds op zich zelfs / niet op den a'er:
Zoekt niemand sijn boozdeel te verbeemen:
N'gelijk zeer graagh ten besten raad:
Zal met 't werck van u a'er geen tijd verlijten:
Blijft altijd (hoe t'gaat) stil ende z'eg:
Zal (upt tiejd) 't verdoet sijn's naastens zoeten:
Dijst dat elck sijn wunniug verplijghst saekt:

Onverstand. **A**lrijd / met a'ertiens zaak bemoept.
O booz-spoed van and're steeds benijd.
Geboeld deur 's volcx gauheid onrusten.
Wel spits / een anders doentelaakt.
Kan a'er-liens wel-baard niet gedogen.
't Belep van and're spots upt-lacht.
Zal om a'ers pber staag krackeelen.
Twist staag om a'er-luy / als ontsind.
Rust niet van w'edeligh te w'ochen.
Maakt op elck een twistigh gebaar.
Zou graag een ander 't luk ontnemen.
Het doen sijn's eben-mensch's versmaad.
Doet elck sijn over vinnich spijten.
Wat vind altijd wat inde weeg.
Zal't zuurst sijn burgers toe gaen w'zoeten.
Wt spijt / 't verdoet sijn's broeders boekt.

Proeft, wat u drift, g'lijkt, op deef' waag;
Maar 't noodigt heyl: drijft Re'ens bejaag.

Nademaal datter inde ziekte van FLORA een Doctoor ghehaald is/ende datter op haar begraeffenisse veel Kou-kleederen zijn ontboden: soo verest de reden/ dat de luydtjes haar gang moet betaald zijn/ ende voor haar stoffen moeten te vreden gestelt wesen; zo heeft ons goed gedocht/de vergeldinge te behandigen/ an die luyden: die den Doctoor ende Kou-kleederen ontboden hebben; want een ngelijk behoord te hebben 't sijn;

VERDIENDE PENNINGEN.

WEl *Rijmers*, en *Poeëten*: hoe!
 En wordje noch geë schempē moe?
 Ick heb hier in, een groot verwonder:
 Dat gy anrecht, alsulken donder.
 Ist al van 't gek? ist al van 't mal:
 Wat oft in 't end noch worden zal!
 D'een slaat op d'aer: alst uur van elven:
 Maar watje doet, kend eerst u selven.
 'k Bedenck, wie of is d'grootste sot:
 Die 't schempen lyd of die daer spot.
 Ie schildert *Flora*, als een hoertje,
 Ie lacht haer uyt, als 't krancke moertje,
 Ie speld, se geeft de leste snak;
 Ie stopf in d'eerd: bind toe de sak.
 Ie heet het spel op 't synst geschilderd:
 Nu trad gedraeyd schē als verwilderd
 Maer wie 't geboortste *Rouwekleed*
 An d' huyd zal passen, ick nau weet:
 Oft niet zal zijn, die haar soo haasten
 Om staag te sporten met haar naasten?
 En dat, als ' korte spiltje wend:
 Een uurtjen levens na an 't end.
 Of haar danner ter hals zal braken,
 Met anders schaa hem staach vermaken?
 Of dan 't gemoed, met angst en grou:
 Niet zelve dragen zal de rou?
 Mits, het sijn snap ging nydig steeken:
 Om 't voordeel van een aer te breeken;
 Dat ongetwijfeld d'Heer ver stoord:
 Die reek' nen zal een ydel woord.
 Een y'l woord is: daarmen in vonde
 Geen deugd, geen tucht, noch oock
 gheen zonde;
 H'er van moet reek'ning wesen, wis:

Waarom dat woord gesproken is.
 Die dan met spreken yemant hinderd,
 Een ander sijn proffijt verminderd;
 Niet om de schade, die hy lijdt;
 Maer recht geseyd: uyt gulle nijd.
 Uyt nyd, uyt haat, spits en wangunstig:
 Wech, wech, dees lompen ruycken
 vuntig.
 Zy zien eens na dees' kerrif stok:
 Of deugd' bejaagd dit spijtig jok.
 Dat zy by brochten goede reeden:
 Maar 't zijn spor-woorden die zy smeeden;
 (hoer
 De Bloem-koop, moet by haer een
 Zal 't trotsheyt zijn? zy zijn een loer;
 Die aer-liens zaken staa'g beloncken:
 Maer 't is mijn aard niet om te proncken
 Met schemp, of spotterny in dicht:
 Vermits, het niemand, niet en sticht;
 Dan dat nieu' gier haar tanden wetten:
 Maer die haar pen tot rijm wil setten:
 Behoord te dencken, dat sijn hand,
 En geeft, verrijck is met verstaand,
 Van God den Heer: die ons deed' stellig,
 Als broe'rs, niet omd'een, d'aer te
 quellen;
 Maar dat sijn gaaf: die hy ons leend
 Zo strek, dat hy sticht de gemeenr,
 Wie dan een aer stierd schamper dicht
 Is geender, die 't gemeen zal stichten.
 Of gy Poeëts, u spits dan speeld:
 Der Bloemen-handel, spots afbeeld,
 Als afgod, of een heydens hoere;
 Gy kond met *Reden* dit niet snoeren.

Want:

Want 't is rond uyt (het gheen ghy
maakt)

U naaften, en zijn doen geraakt,
Ghy wild *Flora* quansuys bespotten:
En scheld u naaften uyt voor sorten.

'k Bid u, neemt op in dit geraas:
Die tot sijn broeder zeyd, ghy dwaes,
Die is het helsche viere schuldig.

Dus weest geruft, en zyd geduldig
Indeef' gelegentheyd; dat dy

Een anders doen't niet regen zy:
Want ghy sult voor my niet afkerve,
Oock zal ick, om u quaad niet sterven.

Ick raadje noch, en haald geen kruys
Dat buyten uis, zelve 't huys:
Laat yeder met het zijn om-springen;
Elk heeft g'noeg, an sijn eygen dingen.

Ia, wat zeg ik, niet dan te veel
Een lutje let op't: *Beste Deel*;
Wat deed zy, die'twas haar bekommer?
Zy moeyde haer niet in't geslommer
Van andre lieden doen en zaak.
Neemt dit wat voorje, tot een baak;
En laat w'ons met geen ander moeyen:
Maer zoeken zelfs ons Hof te snoeyen:
Daer af baard een uur meer proffijt,
Als zeeven jaar gepleegd verwijt.
Daer is noch niemand door bedrogen:
Die anders werck zach met goe ogen.
Want als u schaartje na't end slypt:
Het polsje krimpt, u borstje knypt:
Zal't u inwendigst niet berouwen,
Zo gy u stiltjes hebt gehouwen.

L I E D E K E N

Tot lof van *Flora*.

Stemme: Schoonste Herderinne.

1. **F**LORA, 't pupck der hooben;
Is begift met schoon/der schoont/
Van den heer hier hooben:
Godes wijsheid is verdoond!
Looft den heere met verstand/
Inde wercken sijnder hand.

2. Al dat is op aarden/
Schiep den heer tot 's menschen nut;
Schoon/ en groot in waarde/
't Geen het Licham onder-stut:
Dat is 't groepsel: ons behoefde/
Daarden mens' 't boed'el af proefde.

3. Mach alsdan een Christen/
Niet verzoeken sijn proffijt:
Zonder 's Duppels listen/
Mer 't geen/ God gebenedijdt:
Moet het strak zijn een Afgod:
Zo sijn alle koopman's lot.

4. Die up'tlandig vletten/
Dikmaal om een kleyn gewin/
't Afgif in byese setten:

Is koophandel sorten sin?
Zo verdiend dien mensche sijn
Die sijn Vaderland verlaat.
5. Zijn het alle dwaesen/
Die Gods wercken looft en prijst:
Is 't dulhoofdig rasen:
Die met winst/ sijn plicht bewijst:
Zo sijn alle menschen mal:
Niet alleen Flooraas getal.
6. Maakt sijn wy geschapen:
Redelijck van God verlicht:
Doch niet om te slapen:
Maar om volgen onsen plicht:
Van de meeste/ tot de minst/
Mach een yder zoeken winst.
7. 't Was met recht te wenschen/
Datter op de aardsche rond/
Onder alle menschen:
Niet gepleegd ward meerder sond/
Als ter plaatse daarmen loopt/
En de Tullipaan verkoopt.

8. Die niet breeft te liegen :
 t Is alleens wat koopmanfchap
 Hy kan wel bedriegen :
 Als hy niet inde kap
 Bande Bloemen/altjd word
 Boofhept upt fijn woonft gekoft.
 9. Zalmen nu Gods plagen/
 Die hy om de sonde fend :
 Op de Bloemen dragen?
 Het is een kranck fondament.
 Zeght waar af Gods ftraffe quam :
 Daar Flora geen plaatfe nam?
 10. Gods hand kan ons ftraffen/
 t Zy wat handel dat wy doen;
 Of wy middel fchaffen :

God ift die het moet boozfpoen/
 Hy gaat mis/die loopt of baard :
 Als den Heer hem niet bewaard.
 11. Wat wy flaen ter handen/
 Bupten God ift alles niet :
 t Loopt teenemaal ter fchande;
 Als den Heer geen hulp en bied :
 Sonder hem het al bergaet/
 t Geen op d'aard verheeben ftaet.
 12. Prince bande Bloemen/
 Die het al fterd deur u hand :
 Omacht moeten toemen/
 Die het fchoon gewas boort plant/
 D'z eenwig prijs en lof
 In het heylig Bloemen-hof.

Die van 't Fortuyns-drayspel,begeer een goede proef?
 Zie hoe dat rijft,en daald,het nodig lijfs-behoef.

Inden Jaer 1463. kofmen in 't Sticht van Wrecht defe 7 parceelen om 31 ftnp.
 Een mudde Tarwe. | Een kanne Wjns. | Een mudde Haber. | Een ton Appelen.
 Een mudde Garft. | Een mudde Rogge. | Een vette Capoen. |

Anno 1492.werd' een tonne Boter gekocht om 16 g. gulden. Ende in 't felfe Jaer
 wert gekocht om 16 Goud gulden alle defe waren/te weten :

Een bat Boter.	Een bet Schaap.	Een kanne Wijn.	Een paar kouffen.
Een bat Haringh.	Een mudde Carru.	Een kanne Bier.	Een Wambays.
300 pont kafen.	Een mudde rogge.	Een kanne Honich.	Een hoed.
100 koepen kafen.	Een mudde Garft.	Een kanne Olve.	Een dofin Nefstelin-
Een bet Dacken.	Een mudde Haber.	Een kop Sout.	ghen.

Of Butter koop bracht winft : kan yder hier licht peyfen;
 Tien fuyvers, ende vier, waft min om te verreyfen.

't Jaer 1500. kofmen tot Doordrecht/den 25 Map/dese vijf parceelen om 22 ftnp.
 Een bat Sout 7 ft. 8 p. | Een bat Tarwe 7 ft. 8 p. | Een bat Haber 2 ft. 10 p.
 Een vette Gans 1 ft. 2 p. | Een ftoop roo wijn 1. ft. 4 p. |

't Jaer 1500. kofmen tot Amsterdam defe vijf parceelen om feven ftnpvers.
 Een fchepel Tarwe. | Een vette Gans.
 Een kop Boter. | Een kanne Rijnfe Wijn.
 Een roggen Broodr.

Anno 1546 werde een laft rogge gekocht om 68 Goud-gulden. Ende anno 1547.
 mochtmen om de boozf. 68 Goud-gulden kopen/volgende waren; te weten.

Een laft rogge.	Een tonne Boter.	Een Wambays.
Een laft Carruw.	Een bat Iopen Bier.	Een paar kouffen.
Een laft Garft.	Een ton Rofwijcker Bier.	Een hoed.
Een laft Haber.	Een bet Schaap.	Een nieuwe tas.

Een

Een schip vol laar'ge Rog, kon doen een rijkdom breken;
Ses stuyvers overschoot, om inde tas te steken.

Anno 1587. kostmen 't last Carwe / om 937 Carol. gulden 10 stuyvers /
en 't last rogge om 900 Caro. Gulden. Ende in 't selfde Jaar mocht-
men de rogge kopen om 56 Car. gulden 10 stuyvers 't last.

't En heeft niet wel gesmaackt, daar Solders waren vol:
Men vind wel meer verlies, al ist geen Tullip-Bol.

Anno 1597. werde een last rogge gekocht:

Den 7 May/om	136 g. Gulden.	Den 10 May/boortnoet te 8 uren	102 g. Guld.
Den 8 May/om	126 g. Gulden.	Den 10 May/boortnoet te 10 uren	90 g. Guld.
Den 9 May/om	115 g. Gulden.	Den 10 May/na noet/om	85 g. Guld.

De rogge heeft gemaakt haar eygen meesters bang:
Wat vreemdigheyd! men vind den mens van spijs ang.

Anno 1623. kochtmen tot Amsterdam de Fransche Garst boort 124. 't Mout
115 g. Gulden/ende 't last rogge:

Den 17 October/	om 150 g. Gulden.	Den 21 November/	om 180 g. Gulden.
Den 25 October/	om 153 g. Gulden.	Den 23 November/	om 185 g. Gulden.
Den 30 October/	om 155 g. Gulden.	Den 27 November/	om 200 g. Gulden.

't Broodt van 12 pond om 14 stuyv. 8 penn.

Men soude desgelijk soo veel exempels wijsen:
Want alderhande waar verslappen, en verrijsen.

Nochtans dese boortz waren/wozden tot alle tijden gegeten/ende gebuycht:
Ende sietmen eventuel somtijds/datse so waard by de kooplieden gehouden
wozden/ende soo quaad upt haar handen zijn te krijgen/ al waar het Goud ende
gesteenten; ende ter contrarpe kan 't in een dagh wel veranderen: dat een pge-
lijk niet en weet hoe by de ware sal quijnd raken. Daar beneffens/ sal 't den eenen
dach wel zijn / dat een pder de walge bande ware schijnd te hebben: ende binnen
een dagh/ja binnen een ure/is een pegelijk sijn gedeelt te kort; ende konnens by na
niet te diere kopen. Daarom die daar zien wil op 't berrijsen ende verslappen der
waren/die vind altyd werk genog: want 't ongestadige Fortuyn/blyft nimmer-
meer in eenen doen. Dus noteerd:

Die op d'aarde winning soekt:
Moet op hoop sijn geldje wagen:
Somsijds het u schade boekt;
Dikmaal sal 't ook winstandragen:
Soo 't God geeft, moet 't ons behagen,
An hem staat al ons profijt.

Wie heeft voorspoed, al sijn dagen?
Wie ist, die 't luck steeds ontglijd?

Srijd altyd; g'hebt Altyd Srijd.

Dus verre d'Auteur.

Lijste

Verkocht aende meest-biedende, op den
 5. Februarij 1637. Op de Sael vande Nieuwe Schutters
 Doelen, int bywesen vande E. Heeren Weef-Meesteren, ende
 Vooghden, gecoomen van Wouter Bartelmiefz. Winckel, in sijn
 leven Casteleyn vande Oude schutters Doelen tot Alckmaer.

Inden eersten.

E en veranderde Botter-man van 563. <i>Asen gheplant.</i>	—	263
D e Schipio van 82 <i>Asen geplant.</i>	—	400
E en Paragon van Delft of Molf-wijck, van 354. <i>Asen gheplant.</i>	—	605
E en Bruyne Purper, van 320 <i>Asen gheplant.</i>	—	2025.
E en Viseroy, van 410 <i>Asen geplant.</i>	—	3000.
D e Monaffier, van 510 <i>Asen geplant.</i>	—	830.
E en vroege Blijenburger, van 443 <i>Asen geplant.</i>	—	1300.
E en Gouda, van 187 <i>Asen gheplant.</i>	—	1330.
E en Iulius Caesar, van 82 <i>Asen geplant.</i>	—	650
D e Tulpa Kos, van 477 <i>Asen gheplant.</i>	—	300.
E en Botterman, van 400 <i>Asen geplant.</i>	—	405.
E en Schapesteyn, van 246 <i>Asen gheplant.</i>	—	375.
E en Bellaert, van 399 <i>Asen gheplant.</i>	—	1520.
E en Parragon van Delft of Molf-wijck, van 294 <i>Asen gheplant.</i>	—	650.
E en Ameraal Liefkens, van 59 <i>Asen gheplant.</i>	—	1015.
E en Viseroy, van 658 <i>Asen gheplant.</i>	—	4203.
D e Monnaffier, van 542 <i>Asen gheplant.</i>	—	920.
E en vroege Blijen-burger, van 171 <i>Asen gheplant.</i>	—	900
E en Gouda, van 244 <i>Asen gheplant.</i>	—	1500.
E en Tulpa Kos, van 485 <i>Asen gheplant.</i>	—	305.
E en Butterman (schoon) van 246 <i>Asen gheplant.</i>	—	250
E en wit Purper Ierpen, van 148 <i>Asen gheplant.</i>	—	425
E en Parragon van Delft of Molf-wijck, van 123 <i>Asen gheplant.</i>	—	500.
E en Aanvers Vestus, van 52 <i>Asen geplant.</i>	—	510.
E en Sjery Katelij, vande beste soort/van 619 <i>Asen gheplant.</i>	—	2610.
E en Ameraal van der Eyk, van 446 <i>Asen gheplant.</i>	—	1620.
E en Grebber, van 95 <i>Asen geplant.</i>	—	615.
E en Gouda, van 156 <i>Asen geplant.</i>	—	1165.
		Een

Gen Tulpa Kos, van 117 <i>Wsen gheplant.</i>	205
Gen Parragon Schilder, van 106 <i>Wsen gheplant.</i>	1615
Gen Laroy, van 306 <i>Wsen gheplant.</i>	510
Gen Sjery na by, van 129 <i>Wsen gheplant.</i>	755
Gen Fama, van 158 <i>Wsen gheplant.</i>	702
Gen Fama, van 130 <i>Wsen gheplant.</i>	605
Gen Of-zet van Sjery Katelij, van 206 <i>Wsen gheplant.</i>	1280
Gen Somer-Schoon, van 368 <i>Wsen gheplant.</i>	1010
Gen Amerael vander Eyk, van 214 <i>Wsen gheplant.</i>	1045
Gen Parragon Kasteleyn, van 100 <i>Wsen gheplant.</i>	450
Gen Gouda, van 125 <i>Wsen gheplant.</i>	1015
Gen Amerael Katelij, van 181 <i>Wsen gheplant.</i>	225
Gen ghevlamde Iacot, van 100 <i>Wsen gheplant.</i>	94
Gen Wit-Purper van Buscher, van 134 <i>Wsen gheplant.</i>	110
Gen Wit-Purper van Buscher, van 315 <i>Wsen gheplant.</i>	245
Gen Wit-Purper van Buscher, van 481 <i>Wsen gheplant.</i>	295
Gen Parragon Liefjes, van 348 <i>Wsen gheplant.</i>	730
Gen Parragon Liefjes, van 300 <i>Wsen gheplant.</i>	705
Gen Parragon Liefjes, van 200 <i>Wsen gheplant.</i>	500
Gen Troyaen, van 470 <i>Wsen gheplant.</i>	720
Gen Troyaen, van 252 <i>Wsen gheplant.</i>	500
Gen Troyaen, van 165 <i>Wsen gheplant.</i>	400
Gen Ian Gerritsz. van 263 <i>Wsen gheplant.</i>	210
Gen swymende Ian Gerritsz. 925 <i>Wsen geplant.</i>	210
Gen swymende Ian Gerritsz. van 80 <i>Wsen gheplant.</i>	51
Gen Bruyne Blauwe Purper van Kouper, van 790 <i>Wsen gheplant.</i>	220
Gen Lantmeter, van 277 <i>Wsen gheplant.</i>	365
Gen Lantmeter, van 71 <i>Wsen gheplant.</i>	175
Gen Parragon de Man, van 148 <i>Wsen gheplant.</i>	260
Gen Bruyne Lack vander Meer, van 365 <i>Wsen gheplant.</i>	215
Gen Amerael vander Eyck, van 92 <i>Wsen gheplant.</i>	710
Gen Fama, van 104 <i>Wsen gheplant.</i>	440
Gen Brabanson Bol, van 524 <i>Wsen gheplant.</i>	975
Gen Grebber, van 523 <i>Wsen gheplant.</i>	1485
Gen Brabanson, van 542 <i>Wsen gheplant.</i>	1010
Gen Brabanson, van 346 <i>Wsen gheplant.</i>	835
Gen Schapesteyn, van 95 <i>Wsen gheplant.</i>	235
Gen Gouda, van 160 <i>Wsen gheplant.</i>	1165
Gen Gouda, van 82 <i>Wsen gheplant.</i>	765
Gen Gouda, van 63 <i>Wsen gheplant.</i>	635

Dese naevolghende Perceelen zijn by de aes verkocht, ende te leveren als de Bollen acht dagen uyt der aerden zijn gheweest.

I	Den eersten 1000 Afsen Groote Gepluymezerde,	—	280
Noch	1000 Afsen Legrandes.	—	780
Noch	1000 Afsen Vyolette Gevlamde Rottganfen.	—	805
Noch	1000 Afsen Anversen, bande ghemeene soort.	—	930
Noch	1000 Afsen Aenversen.	—	905
Noch	1000 Afsen Lanoijs.	—	500
Noch	1000 Afsen Zay-Blommen vande Kasteleyn, bande beste soort.	—	1000
Noch	500 Afsen Lak van Rhijn.	—	160
Noch	1000 Afsen Saij-Blommen, bande ghemeene soort	—	495
Noch	1000 Afsen Nieu-burgers.	—	430
Noch	500 Afsen Nieu-burgers.	—	235
Noch	1000 Afsen Ian Symonfsz.	—	140
Noch	500 Afsen Ian Symonfsz.	—	70
Noch	1000 Afsen Mackx.	—	300
Noch	1000 Afsen Mackx.	—	300
Noch	1000 Afsen Rectors.	—	310
Noch	1000 Afsen Vyolette ghevlamde Rotganfen.	—	725
Noch	500 Afsen Vyolette ghevlamde Rotganfen.	—	375
Noch	1000 Afsen Late Blyen-Burgers.	—	570
Noch	1000 Afsen Ducke-winkel.	—	210
Noch	1000 Afsen Petters.	—	730
Noch	1000 Afsen Wt-roep.	—	705
Noch	1000 Afsen Wt-roep.	—	725
Noch	1000 Afsen Petters.	—	705
Noch	1000 Tornay Kasteleyn.	—	705
Noch	1000 Afsen Tornay Rijkers.	—	345
Noch	500 Afsen gevlamde Branfons de Nou vijf.	—	130
Noch	1000 Afsen Senekoets.	—	105
Noch	1000 Afsen Aanvers.	—	900
Noch	1000 Afsen Oudenaarders.	—	530
Noch	1000 Afsen Oudenaarders.	—	510

Dese bovengemelde Bloemen of Tulpaas/sijn verkocht ten profijte vande kinderen van Wouter Bartholmiesz. voozschreven/ bedjaecht de Somme van 68533.

Noch te voozen Mondelingh vercocht/ een Admiraal van Enckhuyfen, met een cleene Affersen bande selve/ t'samen vooz 5200. Guildens.

Twee Brabanfons, t'samen vooz 3800. Guildens.

Noch aenverschen Planten en Pont goet/ t'samen vooz 12467. Guildens.

Somma int gheheel 90000, Guildens.

C A L L I O P E.

Over de Godinne FLORA, en haar beste
pronck-cieraat, den TULPAN.

Mijn Luyt en sal niet slaan de
sijn verlede deuntjes;
Het dertele gespuis van Min-
ne-moers of suettes.
Mijn Luyt en sal niet slaan
de soete Tobery
Des Grooten Donder-Gods, hoe
dat hy aande zy

In 't dighste van het Bosch by Leda kon verkeerē/
En wat hy pberde bekleet met Smaane veeren.
Mijn Luyt en sal niet slaan het wonderlijke net/
Beftrikkende soo Mars als Venus op een bed.
Mijn Luyt en sal niet slaan de Doortsen banden
Hymen.

Maer Flora zal alleen my prikkelen tot het rijme.
Het sal die Flora zijn / die van der Mufen-hoest
Apollo dagelijx op 't hoogste wort ghelooft. (ies/
Miet Flora, die wel eer dooz bzeemde minne-kunst-
En soete blayery / kon trekken al de gunstes/
Kon trekken 't jeugdhich hart van 't jeugdhich
Roomsch gebroet.

Haar makende Goddin dooz 't bzeemd ghelou-
uen goed:

Maar dese Flora is / die selve de Druāden
Beschaamt in goddijckheyt / en alle de Nāeden.
Al watter God lijckheys in Bosch of Velden
sweeft /

Dat sterfmen dat in dees zijn beste luyfter heeft.
Haar trefselij cieraat / en cterelijke pzaalen/
Beschamen al den vzaal der Koninglijke zaalen
+ Des grooten Salomons: want al zijn heerlijckheyd
Is by haar beste pronck maar yd le ydelheyd.
Haar beste pronck die is der Veten geslachten/
Haar onder osch den Tulp de krapde-kenners
achten /

Die bā het Turksche volk / na Tulbans g'lijckenis /
En Tulpan is genaamt: maar Liko-Narciss
Ook in Latijnsche spraak. Dees is het pupk der
Blommen /

Die immermeer Natuur upt haare schoot deed
kommen.

In dese Blom alleen blinkt Floras heerlijckheyd/
Die dooz het gantsche land sieg meer en meer ver-
heeyd.

Gelijck het mensche beeld by alderhande dieren/
Die of in 't water zijn / of op der aarde swieren:

+ Matth. 6.

Gelijck het Sonning Gout by 't ander hart Me-
taal /

En kost 'le Diamant by 't steenig Mineraal:
Soo is dees Blom by al de Blompjes van de
velden /

Die nu of binnen 's Lands of elders zijn te melde.
Want al heeft Flora noch veel schoonheyt in 't ge-
meen /

Soo pronkt sy doch op 't meest met dese Blom
alleen.

En nademaal het geen dat wasdom / ziel of leven
En slachts boozteeling van d' Hemel is gegebe.
Deer boven 't ongesied hier heeft den oberhand /
Soo overtreft de Tulp het Gout en Diamant.

Laat Rosenbels eens gesaapt zijn in der aarden /
Noyt saghmen dat de selfe weert Rosenbels baat-
den.

Saapt eens den Diamant of ant:ce kostle steen /
Noyt teelt de selve boozt / maar blijft altijd maar
een.

Laat eens 't wijsgerigh bzeyn den Tulpan hoe
crachten /

Soo sal het merken de levendige krachten
En wasdombaare ziel / waar dooz sy wonder
teelt.

Hoe wonderlijck naatuur in dese Bloeme speelt:
Hoe wonderlijck naatuur de berwen doet verand'ze.
Hoe dat hy d' een bepronkt met schoonheyt boven
d' and'ren!

Hoe dat dees Moeders zaad / gesaapt in 't beste
land /

Piet eenderhande teelt / maar kleinrich veelder-
hand.

Ik wil hier geen waardij maar treflijkheden stel-
len:

Want beeltjds al het volk waardij upt raarheyd
tellen.

Dus wort een hoozentje of and're rareteyt
Dik boven 't Gout-cieraat geacht in waardig-
heyd.

Of soo ik noch waardij tot meerder stof van roe-
men

Hier by verhoegen wou / sou 't raarste van dees
Bloemen

Deer sijnen boven 't fruyt of 't edelst aard' ge-
was /

Want

Want aan te sien den prijs / is 't al maar hoy en gras.

+ Soo datter booz een pond der raarste *Tulpan* bollen/

Acht tannen *Gouts* en twee betaalt moet zijn ten bollen.

Dus kan een *Hollandsch* Boer meer krijgen uyt zijn bels/

Als uyt zijn ondersaat/ een *Graaf* of ander held.

Dit zijn de wozeelen der schatten en *bonorum*.

Dees *Bollekens* die zijn de *Lapides saphorum*.

+ *Admiraal van Enckhuysen*, by *kleene swakken*.

Want die een ander zoekt / wozt self van't werk begeht/

Nadien hy *Lapis* zoekt/ tot dat hem *Lapis* dekt.

En soomen verder noch de krachten wild ontfouwen

Van dese *Tulpan* Bol soo souden noch de *Drouwe*

Verblijt zijn onder 't haer/ *nadien* het tamlijk kan

Weer breegen tot geboel een half hermoepde man.

Soo dat des' met *Rakett*, als een *Salaad* gegeten/

En na met wijn beipoelt / doet droevighepd vergeten

En ondertusschen sterkt so *Drou* als *Jongeling* /

Of ouwer mans persoon in *Venus*-haspeling.

Aanspraak van CALLIOPE, aande Handelaers.

Liebers van dees kost'lijckheden/

(Die het pronk beer overtreden

Vanden *Koning Salomon*,

Welkers lof stijgt tot de *Son* /)

Maakt niet dat dooz dese Bollen

Uwe ziele raakt aan 't hollen/

Dooz onrechte wandeling/

En misbrupck van handeling.

In sich self is d'handel eerlijk/

Goed/vermakelijk en heerlijk/

Dooz de groote heerlijkhepd

Die de *Tulpan* in sich hepd/

Maar 't misbrupck van alle saaken

Dat is sondig en te laaken ;

't Misbrupck gaat den saak niet aan/

Maar die 't misbrupck onderstaen.

Dus soo kan ons *Bacchi* vruchte

Heel verquikken/dooz genuchten

Die gesont zijn/en weer ook

Maaken als een dul-mans spook.

Ebenwel soo moet sy wesen

Eben hoogh en seer gepresen;

Eben wel blijft *Bacchi* lof/

Al maakt 't sommig noch so grof.

Maar beel achten in haar sinen

Meest booz sond het groote winnen/

En sy meenen/ dat een *Man*

Niet magh winnen 't geen hy kan:

Maar juyft matigh tusschen beyden ;

'k Antwoort hier met 't onderscheyden

Tusschen 't geen noodsaakelijk is

En den mensch vermakelijk is.

Int noodsaakelijk sijn de sinen

Schuldigh op het reedlijck winnen

Acht te nemen/en te sien

Staat en midden van de lien.

Dus en mogen *Ceres* gaben

In de prijs soo hoog niet draven;

Want soo yemand heeft gelaan

Schuuren met verscheyden graan/

En niet meerder is te bikken/

Maar dooz honger te verstikken:

Dese hanter/dese *Man*

Magh niet winnen soo hy kan.

Int vermaaklijk magh met reden

Ader een rot winning treden/

Al ist dat de winning gaat

Boven *Koninglijke* staat.

Lustig.

FINIS.